

Mágnesesség, elektromosság

Természetismeret 5.

Készítette: Klemné Lipka Dorottya

Lektorálta: Rapavi Róbert

Kiskunhalas, 2014. december 31.

Balesetvédelem

Minden munkahelyen, így a természettudományos kísérletek végzésekor is be kell tartani azokat a szabályokat, amelyek garantálják a biztonságos munkavégzést a gimnáziumunkban. Az előírásokat komolyan kell venni, és aláírással igazolni, hogy tűz és balesetvédelmi oktatáson részt vettél.

Általános szabályok

- A tanulók a laboratóriumi gyakorlat megkezdése előtt a folyosón várakoznak, s csak tanári kísérettel léphetnek be a laboratóriumba.
- A laboratóriumba csak az ott szükséges füzetet, könyvet, íróeszközt viheted be. Táskát, kabátot csak külön engedély alapján szabad bevinni.
- A laboratóriumban étel nem tárolható; ott enni, inni tilos!
- A laboratóriumban az iskolától kapott köpenyt kell viselni, a hosszú haját hajgumival össze kell kötni!
- A munkahelyedet a feladat végzése közben tartsd rendben és tisztán!
- A munkavédelmi, tűzrendészeti előírásokat pontosan tartsd be!
- A laboratóriumot csak a kijelölt szünetben hagyhatod el. Más időpontban a távozáshoz a tanártól engedélyt kell kérni.
- A laboratóriumban csak a kijelölt munkával foglalkozhatsz. A gyakorlati munkát csak az elméleti anyag elsajátítása után kezdheted meg.
- Az anyag-és eszközkidást, a füzetvezetést az órát tartó tanár szabályozza.
- A laboratórium vezetőjének, munkatársainak, tanárod utasításait maradéktalanul be kell tartanod!

Néhány fontos munkaszabály

- Törött vagy repedt üvegedényt ne használj!
- Folyadékot tartalmazó kémcső a folyadékfelszíntől lefelé haladva melegítendő. Nyílását ne tartsd magad vagy társad felé!
- A vegyszeres üvegek dugóit ne cserélgess össze! Szilárd vegyszert tiszta vegyszeres kanállal vedd ki, a kanalat használat után töröl el! Megmaradt vegyszert a vegyszeres edénybe visszaönteni nem szabad!
- A laboratóriumi lefolyóba ne dobj olyan anyagot (pl. szűrőpapírt, gyufaszálat, parafadugót, üvegcserepet stb.), amely dugulást okozhat!
- Az eszközöket csak rendeltetészerűen, tanári engedéllyel szabad használni!
- Az eszközöket, berendezéseket csak rendeltetészerűen és csak az adott paraméterekre beállítva használhatod!
- Vegyszerekhez kézzel nyúlni szigorúan tilos!
- Soha ne szagolj meg közvetlenül vegyszereket, ne kóstolj meg anyagokat kémia órán!
- Ha bőrödre sav vagy lúg kerül, először mindig töröld szárazra, majd bő vízzel öblítsd le!
- A legkisebb balesetet vagy az eszközök meghibásodását azonnal jelentsd a szaktanárnak!
- Munka közben mind a saját, mind társaid testi épségére vigyáznod kell!
- Tanóra végén rakj rendet az asztalodon tanárod és a laboráns irányításával!

1. óra
Kísérletek a mágnessel 1.

Emlékeztető

Mit nevezünk kölcsönhatásnak? Írj egy példát is!

.....

.....

Eszköz és anyaglista

2 db rúd mágnes	patkó alakú mágnes	vasreszelék + tölcser
átlátszó műanyag tálca	gémkapocs	vasszeg
Különböző anyagú apró tárgyak: műanyag, gumi, fa, vas, alumínium, réz, stb.		

Munkavédelem

Vigyázz, a vasreszelék ne szóródjon szét!

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

1. Helyezd el a különféle anyagú tárgyakat az asztalon! Mozgasd a rúd mágnes egyik végét egymás után mindegyik tárgy fölött közvetlenül! Azoknak a tárgyaknak a nevét, amelyek a mágneshez tapadnak, írd a pontozott vonalra!

A mágneshez vonzott tárgyak: .....

.....

Milyen anyagúak ezek a tárgyak?

.....

Ismételd meg a kísérletet a rúd mágnes másik végével is!

Mit tapasztalsz? .....

.....

Egészítsd ki a mondatokat!

A rúd mágnes és a ..... anyagú testek kölcsönösen vonzzák egymást.

2. Tegyéél az asztalra egy gémkapcsot és óvatosan, nagyon lassan közelíts feléje egy mágnessel! Mi történt?

.....

Ismételd meg a kísérletet úgy, hogy a mágneset becsomagolod egy papírlapba!

Mit tapasztalsz? .....

Tegyél a mágnes és a gémkapocs közé különböző vastagságú könyveket (pl. egy, kettő, három, ... munkafüzetet). Mikor szűnik meg a vonzás? .....

3. Fogj az egyik kezedbe egy rúd mágnest, a másikba pedig egy vasszeget! Húzd lassan végig a vasszeget a mágnes mentén, majd a mágnest a vasszeg mentén! Mi a különbség a két esetben? .....

.....

4. a) Helyezd a rúd mágnest az asztalra! Fektesd egy átlátszó műanyag tálcát a mágnesre úgy, hogy az fedve legyen! Mintha sóznál, szórj vasreszeléket a tálca teljes felületére! Rajzold az ábrába, hogyan helyezkedik el a vasreszelék a rúd mágnes körül!

Magyarázd meg a tapasztalt jelenséget!

.....

Hol helyezkedik el legsűrűbben a vasreszelék?

.....

Miért kellett a mágnesre a műanyag tálcát tenni?

.....

Óvatosan mozgasd a tálcát a mágnesen! A tálca síkjából is figyeld meg a vasreszeléket! Mit tapasztalsz?

.....

.....

Óvatosan öntsd vissza a vasreszeléket a tölcser segítségével a tartójába!

A mágnes sajátos környezetét mágneses mezőnek nevezzük. A mágneses mezőnek azt a részét, ahol a legerősebb a hatása, mágneses pólusnak nevezzük.

b) Végezd el a kísérletet egy patkó alakú mágnessel is! Rajzold az ábrába, hogy mit látsz!

Ha végeztél, óvatosan öntsd vissza a vasreszeléket a tölcsér segítségével a tartójába!

5. Két mágneset tegyünk le egymás mellé úgy, hogy

- a) különböző színű végei kerüljenek egymással szembe
- b) azonos színű végei kerüljenek egymással szembe

Rajzold be a mágnesek elmozdulásának irányát egy-egy nyíllal!

a)

b)

Egészítsd ki a mondatot!

A két mágnes különböző pólusai között ....., azonos pólusai között ..... tapasztalunk.

Tanári kísérlet

Eszköz és anyaglista

vékony vashuzal	állvány	gázégő
rúd-mágnes	gyufa	alumínium vagy fapálca

Munkavédelem

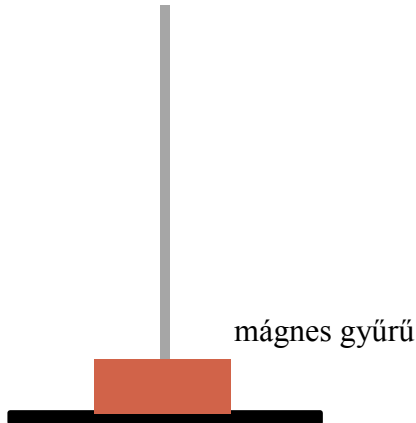
Vigyázz a gázégő használatakor!

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

1. Lebegő mágnes

Egy alulról rögzített alumínium vagy fapálcára helyezzünk egy mágnes gyűrűt!

Helyezzük a második mágnezt ellentétes polaritással a pálcára és engedjük el!
Rajzold be az ábrába, hogy hogyan helyezkednek el a mágnesek?

Magyarázd meg a jelenséget!

.....
.....

Ismételjük meg a kísérletet több mágnes gyűrűvel is!

2. Rögzítsünk egy vékony vashuzalt egy állványra! Gázláng segítségével izzítsuk fel a vashuzalt és tegyük a közelébe egy mágnezt. Mit tapasztalsz?

.....
.....

GONDOLKODTATÓ KÉRDÉSEK

A két, külsőleg azonos acélrúd közül csak egyik mágnes, a másik nem. Hogyan lehet megállapítani más eszközök nélkül, hogy melyik rúd a mágnes? .....

.....
.....

Házi feladat

Nézz utána a lebegő mágnesek felhasználási területeinek!

Felhasznált irodalom

Fizika 6. – Mozaik Kiadó; MS-2606; MS-2806; 1999.

Fizikai kísérletek és feladatok – Mozaik Kiadó; 2007

Bonifert Domonkosné-Schwartz Katalin: Kézikönyv a fizika és természetismeret oktatásához Mozaik Kiadó-Szeged, 2008

https://www.mozaweb.hu/Lecke-FIZ-Fizika_7-4_A_magneses_az_elektromos_es_a_gravitacios_kolcsonhatas-105250

2. óra
Kísérletek a mágnessel 2.

Emlékeztető

Mit nevezünk mágneses mezőnek?

.....

Milyen anyagú testekkel lép kölcsönhatásba a mágneses mező?

.....

Mikor nyilvánul meg a mágneses kölcsönhatás

vonzásban: .....

taszításban: .....

Eszköz és anyaglista

rúd mágnes	gombostű	gémkapocs
1 méter hosszú cérna	iránytű	üveg vagy műanyag kád
mágnesű	mágnesű tartóállvány	

Munkavédelem

Ügyelj, hogy a gombostűvel ne hogy megsúrj valakit!

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

1. Tegyéél a függőleges helyzetű rúd mágnes egyik végéhez egy gémkapcsot! Óvatosan köze-
líts a gémkapocs alsó végéhez egy másik gémkapoccsal! Mi történik?

.....

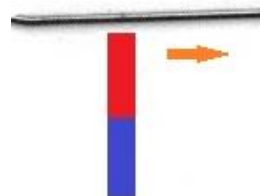
Próbálj minél több gémkapcsot felfűzni a sorba! Mennyit sikerült? .....

Távolítsd el a legfelső gémkapocstól a mágneset! Mi történik?

.....

2. Készíts állandó mágneset!

Egy rúd mágnes egyik végét 25-30-szor húzd végig egy irányban egy
kiegyenesített gémkapcon! Közelíts a gémkapocs egyik végével egy
másik gémkapocs felé! Mit tapasztalsz?

.....

Közelíts a megdörzsölt gémkapocs másik végével egy gémkapocs felé! Mit tapasztalsz?

.....

3. Tegyél az asztalra egy iránytűt, és határozd meg az észak-déli irányt!

Helyezd óvatosan a mágnesűt az állványos tűtartóra! Figyeld meg, mi történik, ha nyugalmi helyzetéből kicsit elfordítjuk! Ismételd meg a kísérletet többször! Írd le a tapasztaltakat!

.....
Milyen irányba áll be a mágnesű? Miért?

.....
.....

Egészítsd ki a mondatot!

A mágnes észak felé mutató végét ..... pólusnak, a dél felé mutató végét ..... pólusnak nevezzük.

Nézz utána, mióta használnak iránytűt!

4. Iránytű készítése:

Vékony acéltűből készíts állandó mágnes. A tű hosszában mindig ugyanabban az irányban húzd végig a mágnes egyik pólusán 25-30-szor! Rögzítsd a tűt egy kisebb ragasztószalaggal a parafa dugó egyik oldalára! Az elkészített eszközt óvatosan helyezd üveg vagy műanyag kádban lévő víz felületére! (A tű két vége túllóghat a parafa dugó szélén, de nem érhet a vízbe!) Mit tapasztalsz?

.....
.....

Hasonlítsd össze iránytűd helyzetét a társaid által készített iránytűk helyzetével!

Tegyél az iránytűd közelébe egy vasból készült tárgyat (pl.: gémkapcsot)! Mit tapasztalsz?

.....

Tanári kísérlet

Eszköz és anyaglista

vékony rézvezeték	szigetelő állvány	egyenáramú áramforrás
iránytű	vezetékek	

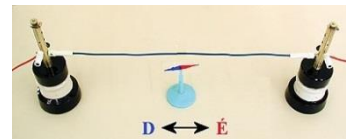
Munkavédelem

Rövid ideig hagyd zárva az áramkört, mert a vezeték felmelegedhet!

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

Oersted-kísérlet: Egy vékony rézvezetékot feszítünk ki két szigetelő állvány közé! Az egyenes vezető két végét csatlakoztassuk egy egyenáramú áramforrásra! Állítsuk a vezetőt É-D-i irányba! Helyezzük a vezető alá az iránytűt! Egy pillanatra zárjuk az áramkört!

<http://tudasbazis.sulinet.hu>

Mit tapasztalunk? .....

Fordítsuk meg a vezetőben folyó áram irányát! Mi történik?

.....

Magyarázd meg a jelenséget!

.....

.....

ÉRDEKESSEGEK, KIEGÉSZÍTÉSEK

- A tengerészet középkori szolgálati szabályzata kimondta, hogy mindazokat, akiket rajtakaptak a mágneskő hamisításán “ha életét megkímélték, azzal büntessék, hogy a kezét, amelyet gyakrabban használ, törrel vagy késsel üssék át és ily módon szögezzék a hajó árbócához vagy a fővitorla rúdhoz”.
- A költöző madarak és a méhek is érzékelik a Föld mágnesességét, ezért nem tévednek el.
- Ha egy tekercsbe áramot vezetünk, akkor az mágnesként használható (elektromágnes).
- A hétköznapi életben is sok helyen szerepet játszanak a különböző mágnesek. Mágnesesek a hitelkártyák, bankkártyák.
- A lebegő mágnesvasút, olyan vasúti rendszer, amelynél a járművek pályán tartását és hajtását a hagyományos kerekek helyett mágneses mező végzi. Ezzel a módszerrel akár a repülőgépekét megközelítő, 500 km/h-nál nagyobb sebesség is elérhetővé válik.
- Folyékony mágnes: https://www.youtube.com/watch?v=gVtPP_DODto

GONDOKODTATÓ KÉRDÉSEK

A Föld melyik mágneses pólusa van az Északi-sark közelében? .....

Milyen anyagból készül az iránytű? .....

Felhasznált irodalom

Fizika 6. – Mozaik Kiadó; MS-2606; MS-2806; 1999.

Fizikai kísérletek és feladatok – Mozaik Kiadó; 2007

Bonifert Domonkosné-Schwartz Katalin: Kézikönyv a fizika és természetismeret oktatásához Mozaik Kiadó-Szeged, 2008

<http://www.euromagnet.hu/magnes-jelentosege-modern-tarsadalmunkra>

https://www.mozaweb.hu/Lecke-FIZ-Fizika_7-4_A_magnesses_az_elektromos_es_a_gravitacios_kolcsonhatas-105250

3. óra Elektromosság 1.

Emlékeztető

Mit tapasztalsz, ha leveszel egy műszálas pulóvert?

.....

Eszköz és anyaglista

konfetti	műanyag rúd	szörme
1 rétegű papír zsebkendő	filctoll	olló
vízcsapból folyó víz	lufi	szigetelő állvány
hungarocell golyócskák	alufólia szeletkék	20 cm vékony cérna

Munkavédelem

A mérés során különös munkavédelmi előírások nincsenek.

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

Elektromos alapjelenségek

1. Szórj konfettit az asztalra. Dörzsöld meg egy műanyag rudat szörmével és mozgasd a rudat a papírdarabkák fölött. Mit tapasztalsz?

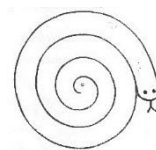
.....

Végezd el a kísérletet úgy, hogy alufólia szeletkékhez közelíted a megdörzsölt műanyag rudat! Mit tapasztalsz?

.....

2. Rajzolj 1 rétegű papír zsebkendőre az ábrán látható módon spirálalakban egy kígyót, és vágd ki ollóval! Megdörzsölt műanyag rúddal közelíts a kígyó fejéhez! Mit tapasztalsz?

.....

3. Dörzsöld meg jó alaposan egy műanyag rudat szörmével, majd nyisd ki a csapot, de csak egy nagyon kicsit! Tedd a műanyag rudat a vízszugár közelébe! Rajzold az ábrába a vízszugár útját!

megdörzsölt műanyag rúd

Mit tapasztalsz?

.....

4. Egy lufiba tegyél apró hungarocell golyócskákat vagy konfettit! Fújd fel a lufit és kösd be a végét! Dörzsöld a ruhához és engedd el! Mit tapasztalsz?

.....

Szőrmével óvatosan párszor simítsd meg a lufit! Mi történik a hungarocell golyócskákkal?

.....

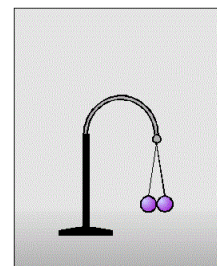
Mi okozhatja az apró tárgyak mozgását?

.....

Milyen anyagú testekkel léphet kölcsönhatásba az elektromos mező?

.....

5. Egy 20 cm-es vékony cérnaszál két végére köss egy-egy alufóliából gyúrt kicsi golyót! A cérnát középen akaszd egy állványra a képen látható módon!

Egy megdörzsölt műanyag rúddal közelíts a két golyóhoz!

Mi történik a golyókkal?

.....

Egészítsd ki a mondatot!

Dörzsölés hatására a műanyag rúdban megváltozik az ..... száma, a test ..... állapotba került. A megdörzsölt műanyag rúd körül egy sajátos környezet alakult ki, amit ..... nevezünk, amely ..... vagy ..... fejt ki hatását.

Tanári kísérlet

Eszköz és anyaglista

lapos üvegtál	étolaj	búzadara
szalaggenerátor	két fém elektróda	vezetékek
fémgyűrű	különböző méretű és alakú fém	

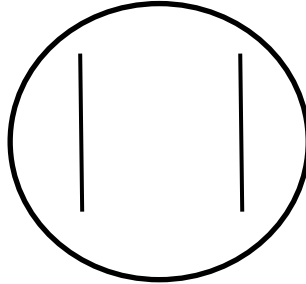
Munkavédelem

A mérés során különös munkavédelmi előírások nincsenek.

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

Egy lapos üvegtálba töltünk 1-2 mm vastagon étolajat, majd egyenletesen szórjunk bele búzadarát. Helyezzünk a tálkába két fémelektrodát, amelyeket kössünk egy dörzselektromos gép (pl. szalaggenerátor) pozitív, illetve negatív pólusára! Kapcsoljuk be a gépet!

Figyeld meg és rajzold le az ábrába a búzadara elhelyezkedését!

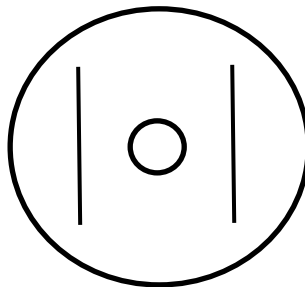
Magyarázzuk meg a jelenséget!

.....

.....

Tegyünk a két elektróda közé egy fémgyűrűt!

Figyeld meg most a búzadara elhelyezkedését és rajzold az ábrába!

Mire következtetsz a búzadara elhelyezkedéséből?

Magyarázzuk meg a jelenséget!

.....

.....

Próbáljuk ki a kísérletet különböző méretű és alakú fémtestekkel is!

Felhasznált irodalom

Fizika 6. – Mozaik Kiadó; MS-2606; MS-2806; 1999.

Fizikai kísérletek és feladatok – Mozaik Kiadó; 2007

Bonifert Domonkosné-Schwartz Katalin: Kézikönyv a fizika és természetismeret oktatásához Mozaik Kiadó-Szeged, 2008

4. óra Elektromosság 2.

Emlékeztető

Hogyan hozható egy test elektromos állapotba?

.....

Mit nevezünk elektromos mezőnek?

.....

Mivel lép kölcsönhatásba az elektromos mező?

.....

Eszköz és anyaglista

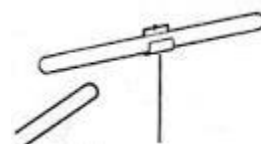
2 db elektroszkóp	üvegrúd	szörme
2 db műanyag rúd (az egyik az iránytű állványára helyezhető)	foncsorozott bőr	szigetelő nyéllal ellátott fémpálca
fa hurkapálca	kődfénylámpa	síkkondenzátor két fémlapja
szigetelő fonálon fémgolyó	iránytű állvány	

Munkavédelem

A mérés során különös munkavédelmi előírások nincsenek.

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

Helyezz iránytű állványra szörmével megdörzsölt műanyag rudat, úgy hogy szabadon foroghasson! Dörzsöld meg a szörmével a másik műanyag rudat és közelítsd az állványon lévőhöz!

Mit tapasztalsz?

.....

Közelíts a szörmével az állványon lévő műanyag rúdhoz!

Mi történik? .....

Dörzsöld meg egy üveg rudat bőrdarabbal és közelítsd az állványon lévő már megdörzsölt műanyag rúdhoz!

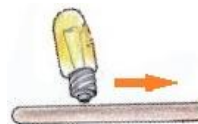
Mit tapasztalsz? .....

Mi lehet a jelenségek oka? .....

.....

Ködfénylámpa

Dörzsölj meg egy műanyag rudat a szőrmével, majd húzd végig rajta a ködfénylámpát.

Mit tapasztalsz? .....

Elektromos töltés kimutatása

Dörzsöld meg az műanyag rudat a szőrmével, majd az műanyag rudat érintsd az elektroszkóp fémtányérjához!

Mit tapasztalsz? .....

Érintsd a szőrmét az elektroszkóphoz.

Mi történik? .....

Mi a jelenség magyarázata? .....

Kétféle töltés kimutatása:

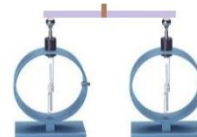
Megdörzsölt műanyagrud segítségével, hozd elektromos állapotba az elektroszkópot! (A mutató kitér.) Dörzsöld meg az üveg rudat a foncsorozott bőrrel és érintsd az elektroszkóphoz.

Mit tapasztalsz? .....

Mit bizonyít a kísérlet? .....

5. Szigetelők és vezetők megkülönböztetése:

Két elektroszkópot köss össze egy szigetelő nyéllel ellátott fém pálcával és az egyiket töltsd fel.

Mit tapasztalsz? .....

Cseréld ki a fém pálcát a fa hurkapálcára és ismételd meg a kísérletet.

Mit tapasztalsz? .....

Mi lehet a két kísérlet különbségének az oka? .....

Tanári kísérlet***Eszköz és anyaglista***

Van de Graaff-generátor

8-10 db alumínium tálca

gyertya

Munkavédelem

Biztonsági figyelmeztetések a Van de Graaff-generátor használatához:

- A diákok csak tanári felügyelet mellett használják az eszközt!
- A generátor nagy feszültséget állít elő. Tartsunk legalább 1 m távolságot a töltött generátortól, a szikrakisülés akár 35-50 cm távolságra is létrejöhet. Ezek súlyos sérülést nem, de ijedséget okozhatnak.
- A generátor kikapcsolása után mindig érintsük a kisütő gömböt a nagy fémgömbhöz, hogy az ott maradt töltések eltávozhassanak.
- Figyeljünk az eszköz motorjának melegedésére! Ez huzamos használat esetén károsíthatja a szalagot vagy a motort magát.
- Tartsuk a készüléket tisztán és szárazon! A por és a nedvesség rontja a generátor teljesítményét.
- A kísérlet semmiféle veszéllyel nem jár, mert a nagy feszültséghez nagyon parányi áramerősség tartozik.

A MÉRÉS LEÍRÁSA, JELENSÉG

A Van de Graaff-generátor dörzsölés segítségével választja szét a töltéseket, hasonlóan az műanyagrud vagy az üvegrud dörzsöléséhez, csak mindezt jóval hatékonyabban teszi. Egy gumiszalagot két műanyag henger forgat, közben ezek egymáshoz dörzsölődnek, és a töltések szétválnak. A generátor tetején elhelyezett fém gömb felszínén gyűlnek össze a pozitív töltések, míg a generátor alját leföldeljük.

1. Közelítsük a kisütő gömböt a működő generátor felső gömbjéhez. Mit tapasztalsz? .....
2. Egy önként jelentkező, gumitalpú cipőt viselő, bátor, hosszú, száraz hajú diák álljon a Van de Graaff-generátor mellé, szigetelő talpazatra! Kezét helyezze a kikapcsolt eszközre, majd kapcsoljuk be a generátort!
Mi történik a diák hajával? .....
- Mi lehet a jelenség magyarázata? .....
3. Helyezzünk a kikapcsolt állapotú Van de Graaff-generátor fémgömbjére néhány alumínium tálkát, majd kapcsoljuk be az eszközt!
Mi történik a tálkával? .....
- Mi lehet a jelenség magyarázata? .....

4. Elektromos szél

A Van de Graaff-generátor fémgömbjére egy fémcsúcsot erősítünk, a csúccsal szembe pedig egy égő gyertyát helyezünk. Kapcsoljuk be az eszközt!

Mit tapasztalsz? .....

Mi lehet a jelenség magyarázata? .....

TAPASZTALATOK, MÉRÉSI ADATOK

Az elvégzett kísérletek azt bizonyítják, hogy kétféle elektromos állapot létezik, amit kétféle töltés okoz. Az egyiket pozitívnak (a bőrrel dörzsölt üveg), a másikat negatívnak (szőrmével dörzsölt műanyag) nevezzük.

A megegyező elektromos állapotú testek között taszítás, a különböző elektromos állapotú testek között pedig vonzás lép fel. Ezeket a hatásokat mindig az elektromos mező hozza létre. A testeket körülvevő elektromos mező annál erősebb minél közelebb vagyunk a testhez. Bármilyen anyagú test és az elektromos mező között létrejöhet elektromos kölcsönhatás.

ÉRDEKESSÉGEK, KIEGÉSZÍTÉSEK

Az elektromos szó a görög elektron szóból ered, ami borostyánt jelent. Ez az elnevezés onnan származik, hogy az ókori görögök először borostyán dörzsölésével hoztak létre elektromosságot.

A pozitív és a negatív elektromos állapotot létrejöttéért az atommagban található proton és az elektron a felelős. A proton töltése a pozitív, az elektroné a negatív. Az elnevezés Benjamin Franklintól származik, aki a pozitív és negatív számokat tekintette mintának: az ellenkező előjelű töltések egymás hatását kioltják, ugyanúgy, ahogy a pozitív és negatív számok összeadva egymást „megsemmisítik”.

Házi feladat

Nézz utána, hogyan alakul ki a villám!

Felhasznált irodalom

Fizika 6. – Mozaik Kiadó; MS-2606; MS-2806; 1999.

Fizikai kísérletek és feladatok – Mozaik Kiadó; 2007

Bonifert Domonkosné-Schwartz Katalin: Kézikönyv a fizika és természetismeret oktatásához Mozaik Kiadó-Szeged, 2008

https://www.mozaweb.hu/Lecke-FIZ-Fizika_7-4_A_magneses_az_elektromos_es_a_gravitacios_kolcsonhatas-105250

http://www.mozaweb.hu/Lecke-FIZ-Fizika_8-Az_elektromos_aram_Az_aramerosseg-99960